

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ RDG58A003
ชื่อโครงการ ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มงานวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ
กรณีศึกษา : การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการสร้างอาชีพและพัฒนา
คุณภาพชีวิต
หัวหน้าโครงการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัย ศิริภักดิ์
ระยะเวลาดำเนินการ 1 ปี (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2557 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2558)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ (1) เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการวิจัยให้เอื้อต่อการทำวิจัยสู่สังคมชุมชน ท้องถิ่น ให้มีประสิทธิภาพ (2) เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยแก่บุคลากรของมหาวิทยาลัย นักวิจัย เครือข่ายและองค์กรให้มีความชำนาญในการทำงานวิจัยเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ตามโจทย์ปัญหาความต้องการของพื้นที่ (3) เพื่อพัฒนานวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน และ (4) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยและการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย โดยกำหนดขอบเขตการดำเนินงาน คือ การพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัย และการพัฒนางานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ ซึ่งการพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยมุ่งเน้นพัฒนาระบบและกลไกที่เชื่อมโยงกับระบบบริหารจัดการงานวิจัยเดิม (ระบบบริหารจัดการงานวิจัยระดับมหาวิทยาลัย และระดับคณะ) ส่วนการพัฒนางานวิจัยและนักวิจัยแบ่งการพัฒนาออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ นักวิจัยรุ่นใหม่ พัฒนาโจทย์วิจัยในประเด็น “การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อสร้างอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิต” และนักวิจัยที่มีประสบการณ์พัฒนาโจทย์วิจัยในประเด็น “พัฒนากลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจจะมั่งในจังหวัดฉะเชิงเทรา”

ผลการวิจัยมีดังนี้ การพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยได้พัฒนาระบบสนับสนุนกลุ่มวิจัยโดยมุ่งเน้นพัฒนานักวิจัยที่มีประสบการณ์เพื่อพัฒนาสู่นักวิจัยผู้เชี่ยวชาญ และเป็นพี่เลี้ยงสำหรับนักวิจัยรุ่นใหม่ เน้นการทำงานวิจัยแบบบูรณาการ (บูรณาการงานวิจัยกับพันธกิจอื่นของมหาวิทยาลัย/งานวิจัยบูรณาการระหว่างศาสตร์) เพื่อพัฒนาพื้นที่

การพัฒนางานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ ได้พัฒนาโจทย์วิจัยสำหรับนักวิจัยรุ่นใหม่ โดยพัฒนาร่วมกับผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนและภาคีที่เกี่ยวข้อง ได้ประเด็นโจทย์วิจัยสำหรับผลิตภัณฑ์ชุมชน 2 กลุ่ม คือกลุ่มของที่ระลึกและของตกแต่ง ในด้าน (1) กระบวนการผลิตและวัสดุ เช่น เทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสม การสร้างกลุ่มให้เข้มแข็ง (2) ด้านการตลาด แนวทางแก้ปัญหาการส่งเสริมการตลาด (3) ด้านการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นและการถ่ายทอดองค์ความรู้ (4) ด้านการเพิ่มคุณภาพของสินค้า (5) ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ และกลุ่มอาหาร/เครื่องดื่ม/สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหารในด้าน (1) กระบวนการผลิตและวัสดุ เช่น เทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสม การลดต้นทุนการผลิต (2) ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ (3) การขยายฐานการผลิต/เงินทุนหมุนเวียน/สร้างกลุ่มให้เข้มแข็ง

(4) การจัดการเศษวัสดุหรือของเหลือจากกระบวนการผลิต จากโจทย์วิจัยได้พัฒนาโครงการวิจัยและได้รับการสนับสนุน 7 โครงการ มีนักวิจัยจำนวน 21 คน เป็นนักวิจัยรุ่นใหม่ 18 คน คิดเป็นร้อยละ 85.7 โดยแบ่งเป็นบุคลากรสายวิชาการ 19 คน และบุคลากรสายสนับสนุน 2 คน

การพัฒนาโจทย์วิจัยสำหรับนักวิจัยที่มีประสบการณ์ ซึ่งการได้มาของโจทย์วิจัยได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องจากฐานงานเดิมในการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจมะม่วง ผลการพัฒนาได้โจทย์วิจัยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 การจัดการข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ กลุ่มที่ 2 การส่งเสริมการผลิตและการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า กลุ่มที่ 3 การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างทายาทผู้ประกอบการ จากโจทย์วิจัยได้พัฒนาโครงการวิจัยและได้รับการสนับสนุน 10 โครงการ มีนักวิจัยทั้งหมด 25 คน เป็นนักวิจัยรุ่นใหม่ 15 คน คิดเป็นร้อยละ 60

ข้อค้นพบจากการวิจัย ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การขับเคลื่อนการงานวิจัยประสบความสำเร็จ และส่งผลกระทบต่อพื้นที่ คือ (1) การสร้างความเข้าใจร่วมกันของผู้บริหารทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อให้เข้าใจเป้าหมายการพัฒนางานวิจัยและระบบบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัย (2) การสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างทีมวิจัยกลางกับนักวิจัยที่มีประสบการณ์และวิจัยรุ่นใหม่ เพื่อให้เข้าใจเป้าหมาย ทิศทางและวิธีการทำงานของโครงการนวัตกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น (3) การกำหนดผลผลิตและผลลัพธ์ในแต่ละประเด็นโจทย์วิจัยเพื่อให้การพัฒนาโครงการวิจัยย่อยไปในทิศทางเดียวกัน และตรงกับเป้าหมายของโครงการนวัตกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

คำสำคัญ ระบบบริหารจัดการงานวิจัย งานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่